

PODMIENKY ZAISTENIA MAJETKU V TRESTNOM KONANÍ

Samotný obsah zákonnej úpravy inštitútu zaistenia majetku obvineného v trestnom konaní, resp. úroveň prísnosti tejto právnej úpravy, signalizuje, že ide o zásah menej intenzívny v porovnaní s väzbou, keďže je rozhodovanie o nariadení zaistenia majetku zverené v prípravnom konaní orgánu činnému v trestnom konaní – prokurátorovi, nie súdu, kde súd „vstupuje do hry“ až v prieskumnom stupni. Takisto test splnenia podmienok na zaistenie majetku nevyžaduje posúdenie kvality dôkaznej situácie na účel potvrdenia dôvodnosti podozrenia zo spáchania vyšetrovaného trestného činu, ako je tomu pri väzbe, ale predpokladom je len samotná existencia vedeného trestného stíhania obvineného pre kvalifikovaný trestný čin.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 534/2021 z 11. novembra 2021)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **M. K.**, zastúpeného JAKUBEK & PARTNERS, s. r. o., Panenská 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Maroš Jakubek, PhD., proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. Tp 770/2021 zo 7. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhuje, aby uvedené rozhodnutie zrušil a vec vrátil všeobecnému súdu na ďalšie konanie a priznal tiež sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Uznesením prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) č. k. VII/1 Gv 2/21/1000-4 z 15. januára 2021 bolo rozhodnuté podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku o zaistení majetku sťažovateľa

s odôvodnením, že je sťažovateľ stíhaný pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery sťažovateľa treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku. O sťažnosti, ktorú sťažovateľ proti uvedenému uzneseniu prokurátora podal, rozhodol Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. Tp 770/2021 zo 7. apríla 2021 (ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým ju ako nedôvodnú zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že namietané uznesenie okresného súdu neobsahuje riadne odôvodnenie, v dôsledku čoho vykazuje znaky arbitrárnosti a svojvôle. Podľa jeho názoru v ňom totiž okresný súd riadne nezodpovedal námietky, ktoré sťažovateľ v podanej sťažnosti formuloval. Sťažovateľ je toho názoru, že v prípade rozhodovania o zaistení majetku je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní, obdobne ako je tomu v prípade rozhodovania o väzbe, skúmať formálne aj materiálne podmienky zaistenia majetku, pričom v danom prípade formálnou podmienkou je vznesenie obvinenia a materiálnymi dôvodmi sú jednak dôvodnosť samotného obvinenia a tiež tá skutočnosť, že musí existovať dôvod na zaistenie majetku vymedzený tým, že vzhľadom na povahu a závažnosť činu a pomery obvineného treba očakávať trest prepadnutia majetku. Dôvodí, že Trestný poriadok zakotvuje inštitút zaistenia majetku obvineného ako fakultatívnu možnosť príslušného prokurátora, a teda zjavne diferencuje prípady z okruhu trestných činov, v ktorých je možné uložiť trest prepadnutia majetku, keď je zaistenie majetku opodstatnené, a v ktorých zase zaistenie nie je potrebné. V tomto smere je potom podľa mienky sťažovateľa nevyhnutné aplikovať základné zásady trestného konania, a to zásadu primeranosti a zdržanlivosti, ktorej základnou ideou je obmedziť zásahy do základných práv a slobôd do momentu právoplatného rozhodnutia o vine na najnutnejšiu mieru. Sťažovateľ uzatvára argumentáciu konštatujúc, že v prípade namietaného uznesenia sa okresný súd k otázke proporcionality zásahu do jeho základného práva vlastniť majetok nijako nevyjadril, a teda ju ani neskúmal.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o nedostatočnom odôvodnení namietaného uznesenia okresného súdu, ktorý sa podľa neho primerane nevyrovnal s jeho námietkami uplatnenými proti uzneseniu prokurátora o zaistení jeho majetku. Sťažovateľ prezentuje vlastnú interpretáciu § 425 Trestného poriadku, v rámci ktorej test preskúmania zákonnosti uznesenia o zaistení majetku kladie na roveň preskúmaniu zákonnosti väzby.

5. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je príliehavé prirovnávať rozhodnutie o zaistení majetku obvineného v trestnom konaní k rozhodnutiu o väzbe obvineného. Trestný poriadok zakotvuje množstvo úkonov a inštitútov, ktorých realizácia v trestnom konaní je vždy spojená so zásahom do základných práv a slobôd zúčastnených subjektov trestného konania, pričom od intenzity zásahu sa odvíja aj prísnosť právnej úpravy, ktorá reguluje uplatnenie toho-ktorého inštitútu. Väzba obvineného (obžalovaného), ku ktorej sťažovateľ inštitút zaistenia majetku obvineného nesprávne prirovnáva, patrí medzi najzávažnejšie zásahy do základných práv a slobôd (pozbavenie osobnej slobody), preto s ňou zákonodarca spája veľmi prísne zákonné podmienky, splnenie ktorých sa na jej uvalenie vyžaduje (okrem iných aj skúmanie dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú sa trestné stíhanie vedie). Zaistenie majetku

obvineného v trestnom konaní síce obmedzuje obvineného ako vlastníka v nakladaní s jeho majetkom, nemá však vplyv na výkon ostatných oprávnení tvoriacich obsah vlastníckeho práva, inými slovami, nepredstavuje úplné pozbavenie vlastníctva.

6. Samotný obsah zákonnej úpravy inštitútu zaistenia majetku obvineného v trestnom konaní, resp. úroveň prísnosti tejto právnej úpravy signalizuje, že ide o zásah menej intenzívny v porovnaní s väzbou, keďže je rozhodovanie o nariadení zaistenia majetku zverené v prípravnom konaní orgánu činnému v trestnom konaní – prokurátorovi, nie súdu, kde súd „vstupuje do hry“ až v prieskumnom stupni. Takisto test splnenia podmienok na zaistenie majetku nevyžaduje posúdenie dôkaznej situácie na účel potvrdenia dôvodnosti podozrenia zo spáchania vyšetrovaného trestného činu, ako je tomu pri väzbe, ale predpokladom je len samotná existencia vedeného trestného stíhania obvineného pre kvalifikovaný trestný čin.

7. Podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku, môže súd a v prípravnom konaní prokurátor majetok obvineného zaistiť.

Podľa § 425 ods. 2 Trestného poriadku osoba, ktorej majetok bol zaistený, má právo žiadať o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia. O takej žiadosti musí predseda senátu a v prípravnom konaní prokurátor bezodkladne rozhodnúť. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť. Ak sa žiadosť zamietla, osoba, ktorej majetok bol zaistený, ju môže, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť; inak sa o nej nekoná.

Podľa § 425 ods. 3 Trestného poriadku proti uzneseniu o zaistení majetku je prípustná sťažnosť.

Podľa § 58 ods. 1 Trestného zákona (účinného v čase, keď mal byť vyšetrovaný trestný čin spáchaný) trest prepadnutia majetku môže súd uložiť vzhľadom na okolnosti spáchaného trestného činu a pomery páchatel'a, ak páchatel'a odsudzuje na trest odňatia slobody na doživotie alebo ak ho odsudzuje na nepodmienečný trest odňatia slobody za obzvlášť závažný zločin, ktorým páchatel' získal alebo sa snažil získať majetkový prospech veľkého rozsahu alebo ktorým spôsobil škodu veľkého rozsahu.

Podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona (účinného v čase, keď mal byť vyšetrovaný trestný čin spáchaný) trest prepadnutia majetku súd uloží bez splnenia podmienok uvedených v odseku 1 aj vtedy, ak odsudzuje páchatel'a za spáchanie trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 3 alebo 4 alebo § 173 ods. 4, trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 3 alebo 4, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296, trestného činu založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny podľa § 297, trestného činu prijímania úplatku podľa § 328 ods. 3 alebo § 329 ods. 3 alebo trestného činu podplácania podľa § 334 ods. 2.

8. V namietanom uznesení okresný súd zaistenie majetku sťažovateľ'a ako obvineného v trestnom konaní odôvodnil tým, že je proti sťažovateľ'ovi vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm.

a) Trestného zákona, ktorý patrí do skupiny trestných činov, ktorá je vymedzená § 58 ods. 3 Trestného zákona, pre ktorú skupinu stanovil zákonodarca trest prepadnutia majetku ako obligatórny následok trestného činu. Inými slovami, v prípade trestného činu, pre ktorý je proti sťažovateľ'ovi trestné stíhanie vedené, počíta Trestný zákon s trestom prepadnutia majetku obvineného ako s obligatórnym následkom v prípade uznania jeho viny, a to bez potreby naplnenia podmienok uvedených v prvom odseku § 58 Trestného zákona a bez ohľadu na pôvod, resp. spôsob nadobudnutia daného majetku (obdobne pozri napr.

rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tdo 52/2020 z 27. augusta 2020). Povahu a závažnosť trestného činu, na ktoré ako na relevantné kritériá poukazuje § 425 ods. 1 Trestného poriadku, tak vyjadruje už samotný § 58 ods. 3 Trestného zákona, ktorý definuje skupinu spoločensky obzvlášť nebezpečných trestných činov, pri ktorých zákonodarcovia s cieľom maximalizovať výchovné a prevenčné pôsobenie na osobu páchatel'a stanovil trest prepadnutia majetku ako obligatórny následok špecifikovaných trestných činov.

9. V zmysle uvedených záverov ústavný súd konštatuje, že okresný súd v namietanom uznesení existenciu zákonných podmienok, ktorých splnenie relevantná právna úprava na zaistenie majetku obvineného v trestnom konaní vyžaduje, riadne preskúmal a potvrdil ich splnenie plne v intenciách citovaného zákonného § 425 ods. 1 Trestného poriadku.

10. Celkom na záver ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že otázka dôvodnosti podozrenia zo spáchania vyšetrovaného skutku nie je predmetom posudzovania pri rozhodovaní o zaistení majetku (ako je tomu pri väzbe), keďže právna úprava celkom jasne ako podmienku pre prijatie rozhodnutia o zaistení majetku obvineného v trestnom konaní stanovuje existenciu vedeného trestného stíhania pre kvalifikovaný trestný čin, v prípade ktorého počíta Trestný zákon s trestom prepadnutia majetku.

11. Nad rámec ústavný súd uvádza, že vníma v spoločnosti rezonujúcu diskusiu na tému primeranosti právnej úpravy regulujúcej ukladanie trestu prepadnutia majetku obvineného a s tým súvisiaceho predbežného zaisťovania jeho majetku v trestnom konaní. Súčasne však zdôrazňuje, že musí rešpektovať princíp del'by moci a úlohu súdov v právnom štáte. Ústavný súd chce poukázať na to, že rozhodnutie zákonodarcu stanoviť pre určité druhy trestných činov ako sankciu trest prepadnutia majetku a určiť zároveň zákonné podmienky umožňujúce túto sankciu v tom-ktorom prípade uložiť je prejavom trestnoprávnej politiky štátu, ktorá patrí do právomocí iných štátnych orgánov, odlišných od ústavného súdu. Rozhodovanie, ktoré trestné činy a za akých podmienok budú sankcionovateľné trestom prepadnutia majetku, ako aj súvisiace rozhodovanie o stanovení zákonných podmienok predbežného zaisťovania majetku obvineného v trestnom konaní prináleží zákonodarcovi, ktorý je oprávnený na základe politickej vôle vymedziť prípady postihnutel'ne uvedeným trestom a zároveň definovať podmienky na jeho ukladanie, ako aj podmienky predbežného zaistenia majetku. Vymedzeným priestorom, kde môže ústavný súd do uvedenej témy vstúpiť, je iba konanie o súlade právnych predpisov, ktoré napokon pred ústavným súdom aktuálne prebieha pod sp. zn. PL. ÚS 1/2021 (návrh na vyslovenie nesúlady ustanovení § 58 ods. 2 a 3 Trestného zákona s ústavou, Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Chartou základných práv Európskej únie). Dokiaľ však ústavný súd nekonštatuje namietaný nesúlad dotknutých ustanovení Trestného zákona, platí prezumpcia ich ústavnosti a súladnosti so záväznými medzinárodnými zmluvami.

12. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

13. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.